

Kursplan för

Rättsmedicin - att diagnostisera det som levande och döda inte vill eller kan berätta, 7.5 hp

Forensic Medicine - to diagnose what the living and the dead do not want or cannot tell, 7.5 credits
Denna kursplan gäller från och med höstterminen 2021.

Kurskod	2LK171
Kursens benämning	Rättsmedicin - att diagnostisera det som levande och döda inte vill eller kan berätta
Hp	7.5 hp
Utbildningsform	Högskoleutbildning, 2007 års studieordning
Huvudområde	Medicin
Nivå	AV - Avancerad nivå
Betygsskala	Godkänd, underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för onkologi-patologi
Beslutande organ	Programnämnden för läkarprogrammet
Datum för fastställande	2021-05-21
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2021

Särskild behörighet

Alla högskolepoäng från termin 1-9, kursen Klinisk medicin - inriktning reproduktion och utveckling, samt att studenten är registrerad på kursen Hälsa i samhälle och miljö.

Student som underkänts på verksamhetsförlagda utbildning (VFU)/motsvarande till följd av att studenten visat så allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskerats, är behörig till nytt VFU-tillfälle först när den individuella handlingsplanen har fullföljts.

Mål

Syfte

Att studenten ska utveckla sin förmåga att tillämpa rättsmedicinska aspekter för att öka sin kompetens som kliniskt verksam läkare inom annan disciplin. Detta uppnås genom att tillägna sig fördjupade kunskaper om typiska skadebilder, skadetyper, förgiftningar och dödsfall utanför sjukhus för att sedan tillämpa dessa vid handläggningen av uppenbara eller misstänkta våldsbrott och vid bedömning av oklara dödsfall.

Lärandemål

Kunskaperna är nivåindelade enligt SOLO-taxonomin (S1-S4) och färdigheterna enligt Millers

pyramid (M1-M4)*.

Kunskap och förståelse

Studenten ska kunna

- redogöra för den rättsmedicinska verksamhetens principer och metoder samt förstå verksamhetens roll i förhållande till sjukvården och rättsväsendet (S3)
- redogöra för rättsmedicinska aspekter vid handläggning av misstänkta fall av våld i nära relationer, barnmisshandel och sexuellt våld inklusive att kunna redogöra för typiska skadebilder hos dessa patienter (S3)
- redogöra för syftet med den rättsmedicinska obduktionen och beskriva faktorer av betydelse för bedömning av dödsorsak och dödsätt (S3)

Färdigheter

Studenten ska kunna

- värdera skadebild vid undersökning av patient som kan inge brottsmisstanke (M2)
- värdera fynd vid dödsfall utanför sjukhus som kan inge brottsmisstanke (M2)

Förhållningssätt

Studenten ska kunna

- visa insikt om hur man på ett professionellt sätt bemöter patienter som utsatts för våldsbrott eller som är misstänkta för våldsbrott, samt vid vilka situationer ett objektiva förhållningssätt bör tillämpas
- uppträda respektfullt mot avlidna och deras närstående, andra studenter, lärare och personal samt ta aktivt ansvar för sitt lärande och sin professionella utveckling.

Innehåll

Kursen omfattar rättsmedicinens roll i såväl samhället som i sjukvården och fokuserar främst på de områden av rättsmedicin som är av relevans för läkare verksamma inom andra discipliner än rättsmedicin. Syftet är att ge rättsmedicinska kunskaper och färdigheter av betydelse för handläggande av patienter som utsatts för våldsbrott samt kunna värdera om brottsmisstanke föreligger utifrån skadebilden hos såväl levande som avliden patient.

Levande patient - klinisk rättsmedicin

Det centrala i denna kursdel är skadetyper till följd av olika typ av våld samt vilka karaktärer och faktorer som ska beaktas för att avgöra om skadan varit livshotande/personen befunnit sig i ett livshotande tillstånd. Träning i att identifiera skadebilder talande för våld i nära relationer, barnmisshandel och sexuellt våld ingår samt lärande om tillvägagångssätt vid brottsmisstanke, skadedokumentation och patientomhändertagande.

Avliden patient - dödsfall

Det centrala i denna kursdel är handläggning av dödsfall utanför sjukhus inklusive beaktande av faktorer som talar för brott samt tillvägagångssätt vid brottsmisstanke. Lärande om metoder för identifiering av okänd person i det enskilda fallet och identifiering av många döda vid katastrofer ingår. Syftet med en rättsmedicinsk obduktion och hur den utförs går igenom liksom rättsmedicinska metoder vid dödsfallsutredning såsom histologi och rättskemi/toxikologi. Exempel på Lex Maria-ärenden tas upp.

Översiktligt berörs brottsplatsundersökning, framträdande som vittne/sakkunnig i domstol, dödsorsaksregistret vid Socialstyrelsen, mord, suicid samt organ- och vävnadsdonation.

I momenten integreras ämnena kirurgi, ortopedi, akutmedicin, traumatologi, intensivvård, ÖNH, allmänmedicin, gynekologi, barnmedicin och psykiatri.

Arbetsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar och seminarier i helgrupp. Fallbaserad undervisning och färdighetsträning sker i små grupper med fokus på skadedokumentation.

Verksamhetsintegrerat lärande (VIL) i form av auskultation vid obduktion, bårhus, histologiskt laboratorium samt studiebesök vid Avdelningen för våldtagna, Barnhus/BUP och tekniska roteln.

Laborationer och demonstrationer i form av analyser på forskningslaboratorium, mikroskopering och brottsplatsundersökning. Självstudier. Reflektion.

Undervisningen kommer i huvudsak att ske på Karolinska Institutet Campus Solna. Enstaka moment är förlagda på vårdinstanser på Södermalm i Stockholm. Eventuella studiebesök utanför Stockholm kan bli aktuellt..

Kursintroduktionen är en förutsättning för att studenten ska kunna genomföra och tillgodogöra sig kursen.

Examination

Obligatorier

Seminarier, färdighetsträning och VIL är obligatoriska om ingenting annat anges, då motsvarande lärande är svårt att uppnå på alternativt sätt - alla med formativ bedömning.

Muntlig reflektion är obligatoriskt för att få delta vid obduktion.

Examination

Muntlig examination i form av redovisning av kritiskt granskad vetenskaplig artikel inom ämnesområdet samt opposition på andra studenters granskning. Varje student bedöms individuellt.

Skriftlig examination i form av fallbaserad digital examen.

Examinator bedömer om, och i så fall hur, frånvaro från obligatoriska utbildningsinslag kan tas igen. Innan studenten deltagit i de obligatoriska utbildningsinslagen eller tagit igen frånvaro i enlighet med examinatorns anvisningar kan inte studieresultatet slutrapporteras. Frånvaro från ett obligatoriskt utbildningsinslag kan innebära att den studerande inte kan ta igen tillfället förrän nästa gång kursen ges.

Om det föreligger särskilda skäl, eller behov av anpassning för student med funktionsnedsättning, får examinator fatta beslut om att frånga kursplanens föreskrifter om examinationsform, antal examinationstillfällen, möjlighet till komplettering eller undantag från obligatoriska utbildningsmoment, m.m. Innehåll och lärandemål samt nivån på förväntade färdigheter, kunskaper och förmågor får inte ändras, tas bort eller sänkas.

Begränsningar av antalet prov- eller praktiktillfällen

Student som ej är godkänd efter ordinarie examinationstillfälle har rätt att delta vid ytterligare fem examinationstillfällen. Om studenten genomfört sex underkända tentamina/prov ges inte något ytterligare examinationstillfälle. För verksamhetsförlagda moment gäller som regel att de endast kan repeteras en gång.

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning (VFU) eller motsvarande om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskeras. När VFU avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett VFU-tillfälle är förbrukat. I sådana fall ska en individuell handlingsplan upprättas, där det framgår vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt VFU-tillfälle på denna kurs.

Övergångsbestämmelser

Förr kurs som upphört eller genomgått större förändringar ges minst två ytterligare prov (exklusive ordinarie prov) på det tidigare innehållet under en tid av ett år från den tidpunkt förändringen skedde.

Övriga föreskrifter

Kursen ansluter till och fördjupar kunskaper, färdigheter och förhållningssätt inom läkarprogrammet och är definierad som temanära.

Kursvärdering sker enligt de riktlinjer som angivits av styrelsen för utbildning vid Karolinska Institutet.

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången fördjupningskurs, vars innehåll helt eller i väsentliga delar överensstämmer med innehållet i kursen.

*Kunskaperna är nivåindelade enligt SOLO-taxonomin:

- S1) enkel (ex känna till, identifiera),
- S2) sammansatta (ex redogöra för, beskriva),
- S3) relaterade (ex analysera, relatera), och
- S4) utvidgad (ex teoretisera, analysera).

Färdigheterna är nivåindelade enligt Millers pyramid:

- M1) veta,
- M2) veta hur man utför,
- M3) kunna visa, och
- M4) kunna utföra yrkesmässigt.

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur:

Rättsmedicin

Lange Thomsen, Jørgen

Wallgren, Gunnel A.

1. uppl. : Stockholm : Liber, 2006 - 448 s.

ISBN:9147052406 LIBRIS-ID:10162692

[Sök i biblioteket](#)

Artiklar vilka tillhandahålls under kursen.

Rekommenderad litteratur:

Thiblin, Ingemar; Michard, Jean-François

Rättsmedicin i teori och praktik : en guide för läkare och jurister

1. uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2014 - 225 s.

ISBN:9789144102979 LIBRIS-ID:16909332

[Sök i biblioteket](#)